

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.018.02.2018

Piotr Grzymowicz Prezydent Olsztyna
Urząd Miasta Olsztyna, Plac Jana Pawła II 1
10-101 Olsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/065 – Realizacja programu „Rodzina 500 plus”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Olsztyna, Plac Jana Pawła II 1, 10-101 Olsztyn (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Grzymowicz, Prezydent Olsztyna, od dnia 1 marca 2009 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie środków na wypłatę świadczenia wychowawczego. 2. Sprawozdawczość związana ze świadczeniem wychowawczym.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	1. Barbara Zajdel, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LOL/135/2018 z 5 grudnia 2018 r. 2. Olga Ratkiewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/134/2018 z 5 grudnia 2018 r.

(akta kontroli str. 1-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W Urzędzie podjęto właściwe działania w celu zapewnienia w budżecie Miasta Olsztyna środków finansowych niezbędnych do prawidłowej i terminowej realizacji świadczeń wychowawczych w ramach Programu „Rodzina 500 plus” (dalej: „Program”). Środki na ten cel, pochodzące z dotacji celowej budżetu państwa przekazywano terminowo i we właściwej wysokości jednostce, której powierzono wykonywanie tego zadania, tj. Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Olsztynie (dalej: „MOPS”). W ustawowym terminie Urząd dokonał zwrotu, na rachunek Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie (dalej: „Urząd Wojewódzki”), niewykorzystanej do końca 2016 r. i 2017 r. dotacji na realizację zadania z zakresu świadczenia wychowawczego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR	1. Zapewnienie środków na wypłatę świadczenia wychowawczego
Opis stanu faktycznego	Prezydent Olsztyna, na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci ³ (dalej: „ustawa”), zarządzeniem nr 40 z dnia 24 lutego 2016 r., wyznaczył MOPS do realizacji zadań z zakresu

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2018 r. poz. 2134, ze zm.

świadczenia wychowawczego. Upoważnił również pięciu pracowników MOPS⁴ do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach związanych ze świadczeniem wychowawczym.

(akta kontroli str. 6-11)

Dyrektor Wydziału Zdrowia, Polityki Społecznej i Organizacji Pozarządowych wyjaśniła, że oprócz prowadzenia postępowań w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, MOPS odpowiedzialny był m.in. za:

- składanie zapotrzebowań na środki finansowe i ich weryfikację w ciągu roku,
- przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków składanych przez beneficjentów Programu,
- zapewnienie obsługi księgowej, w tym wypłatę świadczeń osobom uprawnionym oraz rozliczanie środków otrzymanych na pokrycie kosztów obsługi tych świadczeń,
- dochodzenie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń,
- sporządzanie i składanie sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz budżetowych z realizacji zadania.

(akta kontroli str. 12-13)

W okresie objętym kontrolą, Urząd został poinformowany przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego (dalej: „Wojewodę”) o kwotach dotacji celowych z budżetu państwa, przeznaczonych na realizację świadczenia wychowawczego oraz na koszty obsługi przez gminę tego zadania, tj. :

- w dniu 22 i 24 lutego 2016 r. – o zwiększeniu dotacji w dziale 852 Pomoc społeczna, rozdziale 85295 Pozostała działalność odpowiednio w kwotach: 49 305,7 tys. zł (§ 2010) i 150,3 tys. zł (§ 6310). Środki dotacji pochodziły z projektu ustawy budżetowej.
- 7 lutego 2018 r. – o przyznaniu dotacji w dziale 855 Rodzina, rozdziale 85501 Świadczenia wychowawcze w kwocie 76 179,4 tys. zł, a podstawą jej przyznania była ustawa budżetowa,
- 19 lutego 2018 r. – o przyznaniu dotacji w dziale 855 Rodzina, rozdziale 85501 Świadczenia wychowawcze w kwocie 82 189,4 tys. zł (z ustawy budżetowej).

(akta kontroli str. 14-26)

W ciągu lat budżetowych 2016-2018, Urząd był informowany przez Wojewodę o zmianach kwot dotacji przeznaczonych na realizację Programu, w tym:

- W 2016 r. wpłynęło do Urzędu sześć informacji o przesunięciach kwot dotacji pomiędzy rozdziałami klasyfikacji budżetowej jak i o przyznaniu dodatkowych środków pochodzących z budżetu państwa (zwiększenie o 1 429,5 tys. zł) i z rezerw celowych budżetu państwa (zwiększenie o 9 021,5 tys. zł). W wyniku tych zmian plan dotacji na realizację świadczenia wychowawczego zwiększył się z kwoty 49 456,0 tys. zł do 59 907,0 tys. zł.
- W 2017 r. – siedem informacji dotyczących zmiany kwot dotacji, w tym m.in. ich zwiększenia środkami z budżetu państwa (o kwotę 3 343,6 tys. zł) i z rezerw celowych budżetu państwa (o kwotę 3 218,6 tys. zł). W skutek tych zmian kwota dotacji na realizację Programu zwiększyła się z 76 179,4 tys. zł do 82 741,5 tys. zł.
- Do końca września 2018 r. wpłynęły dwie informacje o zmniejszeniu kwoty dotacji łącznie o 6 562,4 tys. zł⁵, w wyniku czego plan dotacji w rozdziale 85501 wyniósł 75 627,1 tys. zł.

⁴ Dyrektora MOPS i dwóch Zastępców Dyrektora, a także Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i jego zastępcę.

⁵ Przesunięcie środków do rozdziału 85504, na realizację rządowego programu „Dobry Start”.

W Urzędzie, po uzyskaniu informacji od Wojewody zarówno o kwotach wynikających z ustaw budżetowych (w tym ich projektów) na lata 2016-2018 jak i zmian w trakcie tych lat, wprowadzano stosowne zmiany⁶ do budżetu Miasta Olsztyna.

(akta kontroli str. 14, 27-43)

1.2 Terminowość przekazywania dotacji jednostce realizującej zadania związane z wypłatą świadczeń wychowawczych

Opis stanu faktycznego

Skarbnik Miasta, w wyjaśnieniach dotyczących sposobu określania potrzeb w zakresie dotacji celowej na realizację świadczenia wychowawczego, podała że zapotrzebowania na środki wynikające z faktycznego zapotrzebowania składane są przez MOPS za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej zamieszczonej na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zapotrzebowania, potwierdzone elektronicznym podpisem, Dyrektor MOPS przekazywał do Urzędu Wojewódzkiego.

(akta kontroli str. 44-45)

Na podstawie analizy zapisów księgowych na koncie ksiąg pomocniczych „Świadczenia wychowawcze 500 plus, zadania zlecone, dotacja z budżetu państwa”, prowadzonych do konta 133 Rachunek podstawowy ustalono, że Urząd:

- otrzymywał środki dotacji celowej z Urzędu Wojewódzkiego w transzach (od dwóch do siedmiu w miesiącu), w tym 38 transz na łączną kwotę 59 907,0 tys. zł wpłynęło w 2016 r., 44 transze na kwotę 82 741,5 tys. zł w 2017 r. oraz 32 transze na kwotę 61 316,5 tys. zł do końca września 2018 r.,
- otrzymane w lutym 2016 r. dwie transze środków dotacji przekazał do MOPS 2 marca 2016 r., tj. po upływie siedmiu i 12 dni od daty ich wpływu na rachunek Urzędu,
- w okresie od kwietnia 2016 r. do września 2018 r. przekazywał otrzymane środki do MOPS w dniu ich otrzymania lub po upływie od jednego do pięciu dni od daty ich wpływu na rachunek.

Środki dotacji były przekazywane w terminach umożliwiających prawidłową i terminową realizację tego zadania (art. 149 ust. 1 ustawy o finansach publicznych⁷).

(akta kontroli str. 46-88)

Urząd, zgodnie z art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, dokonał zwrotu na rachunek Wojewody niewykorzystanych środków dotacji za:

- 2016 r. w kwocie 774,48 zł w dniu 3 stycznia 2017 r.,
- 2017 r. w kwocie 3 574,60 zł w dniu 30 stycznia 2018 r.

W latach 2016-2018 (do 30 września) do Urzędu nie wpłynęły z MOPS pisma o dodatkowe środki na realizację zadania z zakresu świadczenia wychowawczego, ani monity o przyspieszenie ich przekazywania.

(akta kontroli str. 88-96)

1.3 Sprawozdawczość związana z realizacją Programu „Rodzina 500 plus”

Opis stanu faktycznego

W latach 2016-2018 (III kwartały), sporządzanie i przekazywanie Wojewodzie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, należało do zadań MOPS.

(akta kontroli str. 12-13)

⁶ Uchwałami Rady Miasta Olsztyna lub Zarządzeniami Prezydenta Olsztyna.

⁷ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.), dalej: „ustawa o finansach publicznych”.

Według sprawozdań Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, sporządzonych przez Urząd za lata:

- 2016 r. plan wydatków w rozdziale 85211 Świadczenia wychowawcze wyniósł 59 907,0 tys. zł, a jego wykonanie 59 906,2 tys. zł,
- 2017 r. plan wydatków w rozdziale 85501 Świadczenia wychowawcze wyniósł 82 741,5 tys. zł, a wykonanie 82 737,9 tys. zł,
- 2018 r. plan wydatków w powyższym rozdziale na koniec III kwartału 2018 r. wyniósł 75 627,1 tys. zł, a jego wykonanie 61 181,0 tys. zł.

Wymienione powyżej kwoty wydatków były zgodne z kwotami wykazanymi w sprawozdaniach Rb-50 za te okresy, sporządzonymi przez MOPS.

(akta kontroli str. 97-111)

W zakresie nadzoru nad działalnością MOPS, dotyczącą realizacji świadczeń wychowawczych, Dyrektor Wydziału Zdrowia, Polityki Społecznej i Organizacji Pozarządowych wyjaśniła, że nadzór ten prowadzony jest na bieżąco. Odbywa się to m.in. poprzez opiniowanie wniosków MOPS składanych do Urzędu, w związku ze zmianami w planie wydatków jednostki budżetowej, określonych dla zadań zleconych na dany rok budżetowy. We wnioskach takich, po uzyskaniu od Wojewody decyzji o kwocie dotacji celowych i jej zwiększeniach przeznaczonych na realizację Programu, MOPS wykazywał wg szczegółowości paragrafowej kwoty dotacji wraz z uzasadnieniem zmian oraz podaniem terminu dokonania wydatku w przypadku zwiększenia planu.

(akta kontroli str.112-124)

W czerwcu 2016 r. pracownicy Urzędu przeprowadzili w MOPS kontrolę doraźną. Miała ona na celu m.in. wyjaśnienie przyczyn małej liczby przyznanych świadczeń wychowawczych w stosunku do liczby złożonych wniosków w Gminie Olsztyn, w porównaniu do innych miast wojewódzkich. Kontrolą zostały objęte zdarzenia poprzedzające rozpoczęcie realizacji Programu, tj. m.in. działania podjęte przez MOPS w celu zapewnienia właściwej realizacji zadania (zatrudnienie pracowników i ich szkolenia, zapewnienie bazy lokalowej wraz z niezbędnym wyposażeniem, kampania informacyjna) oraz postępowania dotyczące wydawania decyzji przyznających świadczenia wychowawcze i towarzyszące im wypłaty świadczeń. W wyniku przeprowadzonej kontroli, pracownicy Urzędu:

- nie stwierdzili nieprawidłowości i uchybień wymagających sformułowania zaleceń pokontrolnych,
- pozytywnie ocenili działalność MOPS, stwierdzając że stworzono właściwe podstawy formalno-prawne i organizacyjne do rzetelnego wywiązywania się tej jednostki z nałożonych na nią nowych zadań.

(akta kontroli str. 125-134)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, dnia 27 grudnia 2018 r.

Kontroler
Barbara Zajdel
Doradca ekonomiczny

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie
Piotr Górny

.....
podpis

.....
podpis